

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3210/2019. (VII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.31.319/2017/3. számú, a Fővárosi Törvényszék 1.Kpkf.670.004/2018/3. számú és a Kúria Kfv.I.35.288/2018/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselő (dr. Palatics Edit ügyvéd, Németh és Palatics Ügyvédi Iroda, 1062 Budapest, Andrásy út 128., földszint 1.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.31.319/2017/3. számú, a Fővárosi Törvényszék 1.Kpkf.670.004/2018/3. számú és a Kúria Kfv.I.35.288/2018/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az alkotmányjogi panaszban előadottak szerint az indítványozóval szemben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatósága a 2010. április–december időszak vonatkozásában általános forgalmi adónemben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le. A 2001706858 iktatószámú elsőfokú határozatával az indítványozó terhére 87 734 000 Ft összegben következő időszakra átvihető követelés különbözetet állapított meg. Az indítványozó fellebbezése folytán a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága a 2016. december 13. napján kelt, 2154088645 iktatószámú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A másodfokú határozatot az indítványozó részére postai úton, 2017. január 9. napján kézbesítették. Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben az akkor hatályos, a polgári perrendtartásról szóló a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 330. § (2) bekezdése szerint a közléstől számított 30 napon belül, 2017. február 7. napján keresetet terjesztett elő postai ajánlott küldeményként az első fokon eljáró adóhatóságnál. Ezt követően 2017. július 13. napján kézbesítették az indítványozó részére a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.31.319/2017/2. számú idéző végzését, illetve annak mellékleteként a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága alperesnek a 2017. május 10. napján kelt alperesi nyilatkozatát. Az alperes ezen nyilatkozatában előadta, hogy a felperes keresetlevele elkésett, ezért kéri a per megszüntetését, mivel álláspontja szerint a másodfokú határozatot kézbesítésének napja kézbesítési vélelem útján, 2016. december 29., így a 2017. február 7-én előterjesztett keresetet 30 napon túl nyújtották be.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2017. október 26. napján tartott tárgyaláson a 16.K.31.319/2017/3. számú végzésével a pert megszüntette. Az elsőfokú bíróság elfogadta az alperes álláspontját, amely szerint azzal, hogy az indítványozó visszavonta a postai küldemények átvételére szóló meghatalmazásait és ezáltal csak az ügyvezető volt jogosult átvenni a társaság nevére érkezett hivatalos iratokat, azonban az ügyvezető az adóhatóság személyes kézbesítési kísérletekor, 2016. december 29. napján éppen nem tartózkodott a társaság székhelyén, a kézbesítést valójában megtagadta. Rögzítette, hogy a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló a 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 7. § (1) bekezdéséből következik, hogy jogi személyektől elvárható, hogy a hivatalos küldemények átvételére jogosult személyeket jelöljenek ki, a szervezet minimális működési feltételeit folyamatosan biztosítsák. A Ctv. 7. § (1) bekezdése értelmében tehát a cég működése alatt, annak nyitvatartási időtartama alatt gondoskodni kell arról, hogy mindig legyen a cég székhelyén olyan személy, aki a gazdálkodó szervezetet képviseli, a neki átadandó küldemények átvételére jogosult. A tárgyi ügyben pedig ilyen kifejezett meghatalmazással rendelkező személy a hivatalos iratok kézbesítésének megkísérlésekor a felperesi székhelyen nem volt és nem volt olyan körülmény, amely alapján a helyszínen történő kézbesítés az adózás rendéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 124. § (2) bekezdés alkalmazása alól a felperest mentesítette volna. A permegszüntető végzés hivatkozott

- továbbá a Kúria Kfv.I.35.008/2017/6. számú döntésére, melyben a Kúria elvi éllel mutatott rá az adózó régi Art. 1. § (5) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségére, amelyet a felperes nem teljesített, így megsértette a régi Art. 2. § (1) bekezdésében rögzített, rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó kötelezettségét is.
- [5] Az indítványozó a permegszüntető végzéssel szemben fellebbezést terjesztett elő, azonban a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék I.Kpkf.670.004/2018/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta és utalt arra, hogy az elsőfokú végzés által megállapított tényállással és a döntés indokaival egyetért.
- [6] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál. A Kúria a Kfv.I.35.288/2018/6. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék I.Kpkf.670.004/20 18/3. számú végzését hatályában tartotta.
- [7] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal támadta a Kúria végzését a törvényszék és a közigazgatási és munkaügyi bíróság végzésére kiterjedően. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok mindegyike tévesen azt állapította meg, hogy az indítványozó azzal, hogy nem biztosította, hogy székhelyén minden esetben legyen olyan személy, aki jogosult a hivatalos iratok átvételére, megsértette a Ctv. 7. § (1) bekezdését. A bíróság azt a körülményt, hogy az adóhatóság hivatalos iratának kézbesítésekor nem tartózkodott az indítványozó székhelyén olyan személy, aki az adóhatóság hivatalos iratának átvételére jogosult lett volna, tévesen úgy minősítette, hogy az indítványozó az irat átvételét ráutaló magatartással megtagadta, akadályozta az adóhatóságot a jogai gyakorlásában. A bíróság megalapozatlanul elfogadta azt az adóhatósági álláspontot, hogy a másodfokú adóhatósági határozatot 2016. december 29. napján kézbesítették. Ennek következményeként a bíróságok az állapították meg, hogy az indítványozó a keresetindítási határidőt elmulasztotta, ezért az indított pert megszüntették. Az eljáró bíróságok ezzel a jogértelmezéssel megsértették a Nemzeti hivallásnak az ügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézésére vonatkozó szabályát, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, 28. cikkét.
- [8] A panaszban és az iratokban foglaltak szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatóságának munkatársai 2016. december 16. napján és december 29. napján hivatalos iratot kívántak kézbesíteni az indítványozó társaság részére. Az akkor hatályos Art. rendelkezései alapján postai úton vagy saját kézbesítő útján volt jogosult kézbesíteni. Ennek megfelelően az adóhatóság 2016. december 16. napján postai úton is feladta a küldeményt az indítványozó részére. A régi Art. 124. § (3) bekezdése alapján az adóhatósági irat a postai kézbesítés mellőzésével saját kézbesítő útján is kézbesíthető. A saját kézbesítő útján történő kézbesítés esetén az adóhatósági iratot az veheti át, aki a postai úton történő kézbesítés esetén átvételre jogosult. 2016. december 16. napján az indítványozó iratainak postai átvételére két személy volt jogosult. A panaszban szerepel, hogy saját kézbesítő útján történő első kézbesítési kísérletkor ezen személyek egyike sem tartózkodott az indítványozó székhelyén, mint ahogy az ügyvezető sem. A második kézbesítési kísérletnél (december 29.) sem volt jelen olyan személy, aki az irat átvételére meghatalmazással rendelkezett. A panasz szerint azért, mert az adóhatóság kézbesítői más ügyekből kifolyólag napi szinten, akár naponta többször is megjelentek az indítványozó székhelyén, ahol gyakorlatilag zaklatták az ott jelenlévő, postai küldemények átvételére egyébként nem jogosult személyeket, az indítványozó törvényes képviselője úgy döntött, hogy minden személy postai meghatalmazását visszavonja. Mindemellett ő saját maga változatlanul jogosult volt az iratok átvételére. A második kézbesítési kísérletkor, 2016. december 29. napján az adóhatóság szintén nem tudta kézbesíteni az iratot, mivel ekkor már – az ügyvezető kivételével – nem volt olyan személy, aki jogosult lett volna az átvételre. A postai kézbesítés szabályai szerint az indítványozó január 9. napján átvette a postán is feladott iratot, ami a másodfokú adóhatósági határozat volt. Az indítványozó a panasz szerint jóhiszeműen, ennek a dátumnak megfelelően, a régi Pp. 330. § (2) bekezdése szerinti határidőben keresetet terjesztett elő a másodfokú határozattal szemben.
- [9] A panasz szerint az indítványozót az adóhatóság nem tájékoztatta arról, hogy álláspontja szerint a kézbesítés a régi Art. 124. § (2) bekezdése alapján már 2016. december 29. napján bekövetkezett. Erről a körülményről az indítványozó először akkor szerzett tudomást, amikor 2017. július 13-án számára kézbesítették az elsőfokú bíróság idéző végzése, valamint annak mellékleteként a 2017. május 10. napján kelt adóhatósági nyilatkozat. Az indítványozó álláspontja szerint ezzel súlyosan sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti joga ahhoz, hogy ügyét a hatóságok tisztességes módon intézzék. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1. § (2) bekezdése szerint a közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni. A hatóság ügyintézője jóhiszeműen, továbbá a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos – ideértve gazdasági –

- érdekét szem előtt tartva jár el. Az adóhatóság eljárására kötelezően alkalmazandó Ket. hivatkozott bekezdésének az adóhatóság eljárása gyakorlatilag egyetlen pontban sem felel meg, hiszen az adóhatóság, tudva arról, hogy álláspontja szerint az indítványozó elmulasztotta a keresetindítási határidőt, hatáskörével súlyosan visszaélve állapította meg visszamenőlegesen (a 2017. május 10-én kelt alperesi nyilatkozatban) a kézbesítés dátumát, melyről az indítványozót az együttműködési kötelezettségét megszegve nem tájékoztatta. Ezek pedig kizárják azt, hogy az adóhatóság az indítványozó jogát, a jogos, és gazdasági érdekét is szem előtt tartva járt volna el.
- [10] Az indítvány tartalmazza, hogy az akkor hatályos Art. 124. § (2) bekezdése szerint az adóhatósági iratot a saját kézbesítő útján történő kézbesítés megkísérlésének napján akkor is kézbesítettnek kell tekinteni, ha az adózó, vagy az irat átvételére jogosult személy az átvételt megtagadta. A panasz szerint jelen esetben ilyen aktív megtagadás nem történt, mindössze annyi történt, hogy az indítványozó székhelyén nem tartózkodott olyan személy, aki az iratot abban az időpillanatban át tudta volna venni (figyelembe véve azt is, hogy két ünnep közötti időszakra esett a kézbesítési kísérlet). Ez abban az esetben is így lett volna, ha az indítványozó törvényes képviselője nem vonja vissza a meghatalmazásokat, mivel korábban meghatalmazott személy a kézbesítési kísérletekkor nem volt jelen a társaság székhelyén.
- [11] Mindezek alapján az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes ügyintézéshez való alapjoga sérült azzal, hogy nem kapott megfelelő időben tájékoztatást arról, hogy a közhatalmat gyakorló adóhatóság eltérő időpontban állapította meg az indítványozóra súlyos megállapítást tartalmazó másodfokú határozat kézbesítését.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatban a panasz hivatkozik arra, hogy a Kúria tévesen rögzítette, hogy az indítványozó saját maga választotta ki a jogorvoslati határidő kezdetének napját; továbbá a felperes esetében a belső szervezés területére tartozó kérdés, hogy 2016. december 16. és 2017. január 2. között egyetlen alkalmazottját sem jelölte ki a hivatalos iratok átvételére. A Kúria, noha arra az indítványozó mind a fellebbezésében, mind a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, nem vette figyelembe, hogy az akkor hatályos Art. 164. § (1) bekezdése szerint az adó megállapításához való jog annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az adóról bevallást, bejelentést kellett volna tenni, illetve bevallás, bejelentés hiányában az adót meg kellett volna fizetni. Az adóhatóságnak tehát legalább öt éve van általánosan arra, hogy éljen az adó megállapításához való jogával. Jelen esetben az adóellenőrzés 2011. május 19-én indult. A másodfokú határozat kézbesítésére pedig az indítványozó szerint 2017 januárjában került sor. Az indítványozó szerint, amíg az eljáró bíróságok figyelembe vették és az indítványozó terhére értékelték azt, hogy az indítványozó pár napig nem gondoskodott arról, hogy bármilyen időpillanatban legyen olyan személy a székhelyén, aki jogosult iratot átvenni, addig nem értékelték azt, hogy az adóhatóság a saját munkaszervezésén belül nem gondoskodott arról, hogy 2011. május 19. és 2016. december 31. napja között szabályszerűen kézbesítsen egy másodfokú határozatot.
- [13] Az indítvány értelmében csupán feltételezés a Kúriának az a megállapítása, hogy a felperes tudott a folyamatban lévő adóhatósági eljárásról, tudott volt előtte az alperesi határozat várható meghozatala és ennek folytán kézbesítése. Indítványozó álláspontja szerint a tényállás során nem merült fel olyan információ, hogy az indítványozó mesterségesen akadályozta volna a másodfokú határozat kézbesítését; a korábban hivatkozottak szerint a meghatalmazások visszavonásának az adóhatóság zaklatásnak is minősíthető eljárása volt az oka, nem pedig a határozat kézbesítésének megakadályozása. A jogorvoslati jog sérelmével kapcsolatban a panasz számos alkotmánybírósági határozatot idéz. Az indítványozó az álláspontja szerint annak ellenére nem élhetett a jogorvoslati jogával, hogy a jogorvoslati jog gyakorlására vonatkozó eljárásjogi részletszabályoknak maradéktalanul eleget tett.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra. E vizsgálat során az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült. Az indítvány végső soron nem irányul egyébre, mint a rendes bíróságok ténymegállapításának és jogértelmezésének a megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott. A tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése ugyanis a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [16] Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott jogi érvekre és értelmezték a hivatkozott jogforrásokat. A bíróságok bemutatták, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján látták úgy, hogy az indítványozó a keresetindítási határidőt elmulasztotta. Mindhárom bíróság vizsgálta, hogy az adóhatósági kézbesítők megjelenésékor a régi Art. 124. § (2) bekezdése alkalmazásának helye van-e, a helyszínen lévők cselekménye a másodfokú határozat átvétele megtagadásának minősül-e.
- [17] A törvényszék kiemelte, hogy az adóhatóság 2016. december 16-án és december 29-én is a felperes székhelyén hivatali kézbesítő útján megkísérelte a másodfokú határozat kézbesítését. A törvényszék szerint az a tény, hogy az első hivatali kézbesítés megkísérlésének napján a felperes az alkalmazottai részére a postai küldemények átvételére jogosító meghatalmazásokat visszavonta, továbbá, hogy 2017. január 2-án ugyanezen személyek részére állított ki új meghatalmazásokat, valamint, hogy a törvényes képviselő a székhelyen egyik alkalommal sem volt elérhető, így nem volt a küldemények átvételére jogosult személy egyik esetben sem a társaság székhelyén, mind azt támasztják alá, hogy a felperes tudatosan nem kívánta átvenni a személyesen kézbesített adóhatósági iratot, annak átvételét késleltetni akarta. A törvényszék indokolása szerint a Kúria Kfv.I.35.008/2017./6. számú ítélete szerint azonban nem lehet kitérni a hatósági kézbesítés elől arra hivatkozással, hogy az átvételre jogosult cégvezető nem tartózkodik a székhelyen és a hivatalos küldemények átvételére jogosult személyek kijelölését elmulasztották. A törvényszék megállapította azt is: alaptalan a felperesnek az alapvető sérelmekre vonatkozó érvelése is, mivel a kézbesítési vélelem beállta a felperes rendeltetésellenes joggyakorlásának a következménye; a régi Art. 124. § (1a) bekezdése alapján pedig az adóhatóságnak nem kell értesítenie az adózót a kézbesítési vélelem beálltáról.
- [18] Mindezekre figyelemmel az, hogy a bíróságok a kézbesítési vélelem beállításáról szóló adóhatósági tájékoztatás indítványozó által állított elmaradását nem értékelték az indítványozó javára, nem vet fel a panasz befogadását indokoló alkotmányossági aggályt. A Kúria utalt arra, hogy az adóhatóság egyaránt igénybe vehette, akár egymás mellett, a postai és a hatósági kézbesítést; a másodfokú határozat közlése az első szabályszerű kézbesítéssel beállt. A Kúria részletesen indokolta, hogy a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben nem téves az első- és másodfokú bíróságoknak a régi Art. 1.§ (5) bekezdésére való hivatkozása. A Kúria szerint a jogerős végzés helytállóan minősítette a felperes magatartását az átvétel megtagadásának, állapított meg erre tekintettel szabályszerű kézbesítést és vonta le azt a következtetést, hogy a 2017. február 7-én postára adott keresetlevél elkésett.
- [19] A bírói döntésekkel kapcsolatban az indítvány nem mutat rá olyan alkotmányjogilag értékelhető körülményre, ami a hivatkozott alapvető jogok sérelmét valószínűsítene. Annak ténye, hogy az indítványozóra nézve kedvezőtlen eredmény született, önmagában nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [20] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, Alkotmánybíróság a indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. július 9.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/678/2019.

